

**NAŠI BISKUPI
PROTI**

KOMUNIZMU

ŽIVOTOM č. 32

Úvod.

Nepriatelia nášho národa rozširujú o nás vo svete chýry, ako by sme boli štátom skoro bolševickým. Preto musíme byť vďační našim arcipastierom, že v spoločnom pastierskom liste varujú kresťanský ľud pred bezbožným komunizmom a súčasne ukazujú cestu, ktorou prídeme k obnoveniu hospodárskeho poriadku. — Podávame text pastierskeho listu, ktorému sme pre lepší prehľad dali nadpisy pre jednotlivé častky.

Keďže sa nadhodila otázka, či by sme sa mohli spojiť s komunistami aspoň v hospodárskych otázkach, pripojili sme k pastierskemu listu pojednanie o tejto otázke, ktoré napísal Dr. Silvester Braitó O. P.

Dúfame v pokoj a mier.

Po celom svete katolíckom ozýva sa v týchto dňoch volanie: „Rorate coeli desuper“ — „Rosu dajte nebesá, a oblaky pršte Spravodlivého; otvor sa zem, a vypuč Spasiteľa!“ (Iz. 45, 8.) I dnes, — temer po dvoch tisícoch rokov od narodenia Spasiteľa sveta — nás teda vyzýva Cirkev Kristova, aby sme práve tak vrúcne volali k Bohu o pomoc, ako to robievali pred mnohými tisícrokmi najzbožnejší ľudia! Ani v najzúfalejších dobách sa nezriekali nádeje, že svet nebude stratený, ale pevne dúfali, že príde Spasiteľ, ktorého Boh už v raji prisľúbil po páde prarodičov a že prinesie ľudstvu túžený *pokoj a mier!*

Klamstvá antikrista.

A či aj my, drahí veriaci, nie sme — vývojom udalostí posledných rokov — priamo prinútení podobne úpenlive volať k P. Bohu: „Rosu dajte nebesá — zem vypuč Spasiteľa?!“ *Veď sa dejú veci, ktoré ani v dobách najhoršieho poklesu národov, ani pred príchodom Spasiteľa sveta, Ježiša Krista, neboly možné!* Svätý Otec, pápež Pius XI. prehlásil verejne k španielskym utečencom, keď ich prijal vo sviatok Povýšenia sv. kríža, že čo sa v Španielsku robí, to sú výbuchy dosiaľ *nevidanej surovosti a násilia, takého ukrutného, aké by sa zdalo nemožné u ľudí čo i najspustlejších!* A dodáva: „*V Cirkvi*

*Kristovej vidia jedinú opravdivú prekážku k do-
vršeniu rozvratu každého poriadku. Pracujú ne-
pretržite so všeobecnou a nadmieru chytrou agitá-
ciou na tom, aby ovládali celý svet svojou nielen
nerozumnou, ale i hrozne nebezpečnou naukou! Ak
sa im podarí takto zmiasť a mravne otráviť ľudí,
nastane všeobecné zbrojenie, boj proti všetkým po-
riadkom ľudským a božským, nastane všeobecná
revolúcia, vzájomné vraždenie. A k tomu iste dô-
jde — hovorí sv. Otec — a to v miere ešte väč-
šej a hroznejšej, ako v úbohom Španielsku, ak sa
zodpovední činitelia nepostarajú o nápravu, kým
nebude neskoro. A prečo by mohlo byť neskoro?
Pre hroznú sebeckú vypočítavosť, zhubnú vzájom-
nú žiarlivosť, pre nenasýtnu túžbu za vlastným
ziskom!“*

Besnenie výbojných bezbožníkov.

Zle bolo, milovaní veriaci, pred príchodom
Syna Božieho, Ježiša Krista, na svet. Vtedy však
ani hlboko pokleslí pohani sa neopovážili vypovedať
boj proti všetkému božskému! Ale dnes armáda
sorganizovaných *bezbožníkov* — ako sa sami
namyslene nazývajú — vyhlasuje s diabolskou
nenávisťou boj proti samému Bohu po celom svete!
Pochopíte teda, prečo vás tak dôrazne vyzývame, aby
ste najmä v túto posvätnú dobu adventnú, ale i
potom, pokorne a dôverne volali: „Rorate coeli —
Rosu dajte, nebesá, a oblaky pršte Spravodlivého;
otvor sa zem, a vypuč Spasiteľa, ktorý nech svojou

milostou, zaslúženou nám na kríži, *uhasí plamene zloby a nenávisti, ohrožujúce celý svet!*

Ich nenávisť proti Cirkvi.

Boľastné je pritom, že šíriaci sa *komunizmus* úmyselne *sval'uje všetku vinu* za terajšie rozhárané pomery *na katolícku Cirkev!* — Na tú katolícku Cirkev, ktorá práve *láskou* zvíťazila nad pohanstvom! Na katolícku Cirkev, ktorá sa vždy zastávala práva chudobných, slabých, prenasledovaných! Na katolícku Cirkev, ktorá, — medzitým, čo pohani nemali súcitu s trpiacimi, — *prvá* sriaďovala nemocnice, sirotince, útulky — a to aj v dobách, keď jej svet odplácal nevďačnosťou, prenasledovaním, odňatím jej majetku, vraždením kňazov a rehoľníč!

Čo vykonala katolícka Cirkev pre trpiacich.

Že čo vie vykonať táto *opravdivá láska k bližnému*, to vidieť aj *u nás*, kde na pr. *katolícka Cirkev* — hoci po priedrate veľmi schudobnelá — *sosbiera* na charitatívne ciele a vydá *každoročne priemerne 80 milionov korún*, z ktorých *temer všetko* sa dostane chudobným, kým *svetská dobročinnosť*, takzvaná *humanita*, často potrebuje na režiú *viacej, ako polovicu príjmov*, niekedy až *75%*. — Áno, na túto *katolícku Cirkev* by chceli hádzať

kamením a ju potupovať, že nemá porozumenia pre chudobu! Či možno vymyslieť horšieho ohovárania?

Cirkev sa neuspokojí s dobročinnosťou, ona chce spravodlivosť.

Podobne celý svet vie, že *katolícka Cirkev nikdy sa neuspokojovala touto milosrdnou dobročinnosťou, ale vždy sa usilovala o to, aby aj zákonodarstvo dbalo o spravodlivosť v živote verejnom, najmä v hospodárskom!* A keď v dobe liberalistickej nadvlády tento požiadavok nemohla uplatniť, nebola vina na nej, ale na neblahých pomeroch politických, ktoré často i proti nej vyvolaly takzvané kultúrne boje. Ale skvelého zadosťučinenia sa jej dostáva už dnes od mnohých a to i od *nekatolíckych* odborníkov, ktorí vďačne začínajú uznávať, že čo všetko *katolícka Cirkev* vykonala v dobách, keď mohla bez zvláštnych prekážok uplatňovať svoje zásady i v živote verejnom, ako na pr. v stredoveku! A či to neboli i v najnovšej dobe práve uvedomelí *katolíci*, laikovia, kňazi a biskupi, ktorí *neohrožene bojovali za práva pracujúceho ľudu?! Mená kňaza Kolpinga, biskupa Kettelera, kardinála Manninga, ďalej zakladateľa saleziánov: Sv. Don Bosca a mnohých iných, sú až veľmi známe!*

Pápeži a pracujúci ľud.

Ale nikdy nemožno zabudnúť *nasmrteľné zásluhy veľkého pápeža Leva XIII. o robotníctvo!* V

dobe, keď *vychválené* parlamenty nevedely odstraňovať sociálne boje, len výnimočnými zákonmi a zbraňou, Encyklika Leva XIII. *o robotníckej otázke*: „Rerum novarum“ burcovala svedomím podnikateľov, štátnikov a všetkých zodpovedných činiteľov, aby netrpeli ďalej kruté nespravedlnosti, páchané hospodárskym mamonom na úbohom takzvanom proletariáte! — A terajší svätý Otec, Pius XI., pred ktorého veľduchom sa s úctou skláňa celý svet, v úchvatnom okružnom liste: „Quadragesimo anno“ obširne poukazuje na blahodárne účinky tohoto prejavu pápeža Leva XIII. z príležitosti 40-ročného jubilea od vydania tej encykliky!

Pápež vyzýva k sociálnej činnosti.

Svätý Otec znovu si želá — a to veľmi dôrazne — *aby sa každý staral v obore svojej pôsobnosti o obnovenie spoločenského poriadku!* Píše: „Ani jedon prostriedok nesmie ostať nevyzkúšaný a nevyužitý, len aby sa odvrátilo hrozné zlo od ľudskej spoločnosti! K tomuto cieľu musia smerovať naše práce a naše vrúcne modlitby! Veď pri pomoci milosti Božej sú osudy ľudskej v našich rukách... Nech sa teda spoja — tak vyzýva sv. Otec — všetcia ľudia dobrej vôle, aby pod vedením cirkevných pastierov bojovali tento ušľachtilý, pokojamilovný boj Kristov! A každý, podriadiac sa vedeniu a učeniu Cirkvi svätej, *nech sa usiluje prispieť, podľa svojich schopností, síl a postavenia, k obrozeniu ľudskej*

spoločnosti, ako k tomu pobáda pápež Lev XIII. vo svojej nesmrteľnej robotníckej encyklike! Nech nikto nehľadá seba a svoje záujmy, ale len a jedine záujmy Ježiša Krista, aby vo všetkom a všade Kristus kraľoval, Kristus vládol, ktorému česť a sláva a moc na veky!

Láska a spravodlivosť sú podkladom spoločenského poriadku.

Táto výzva katolíckej Cirkvi *k prepotrebnej obnove spoločenského poriadku na podklade spravodlivosti a lásky, ostala, bohužiaľ, podnes „hlasom volajúcim na púšti!“* L'udstvo sa rúti do úhuby, odmieta učenie nebeského Samaritána a Jeho Cirkvi, ako v živote súkromnom a rodinnom, tak i v živote verejnom, a nechce užiť láskyplne ponúkaných liekov! — Ale keď človek, rodina, spoločnosť a štáty nedbajú na učenie Ježiša Krista, ak zavrhnú rady, predpisy a lieky tohoto božského lekára, ktorý *jediný* môže uzdraviť a zachrániť celý svet, potom nech nikto nenarieka, že samu vedie zle a tým menej môže obviňovať katolícku Cirkev, že mu nemohla pomôcť! Keď chorý nedbá na radu lekára a neužíva uzdravujúci liek, nech sa vtedy len bije v prsia a úprimne vyzná: *Moja vina, moja preveľká vina!*

Odkiaľ je bieda a hlad? Pretože ľudia opustili Boha.

Uvedieme vám, milovaní veriaci, aspoň jeden príklad z mnohých, že ako *nekresťansky*, áno: *protikresťansky*, ba priamo *neludsky* si ľudia niekedy počínajú! Či ste nečítali v posledných rokoch, že ako raz tam, potom zas inde boly zničené ohromné zásoby potravín len preto, aby nezlacneli?! A rozhodujúci činitelia na to mlčali! — Neskonale dobrotvivý Boh rozdáva i pozemské dary v prehojnej miere! *Prečo je teda bieda a hlad? Preto, že ľudia opustili Boha* a z nesmiernej lakomosti — pohrdajúc zákonmi spravodlivosti a kresťanskej lásky — prebytky radšej ničia, ako by ich darovali hladujúcim a trpiacim!

Keď sa takto pripravuje pôda rozvratným životom, nie je tomu na vine katolícka Cirkev, ktorá také počínaje odsudzuje ako *zločin, volajúci k Bohu o pomstu*, ale vinní sú tí, ktorí na jej úpenlivé volanie o milosrdenstvo k chudobným, ostávajú hluchými a proti chudobe zatvrdzujú svoje srdce!

Sľubujú raj — a dávajú peklo.

Tieto rozvratné živly, títo svodcovia, sľubujú úbohému ľudu všetko možné, ba priamo raj na tomto svete! A namiesto toho všade, kde sa dostali k moci, mala a má len smrť krvavú žatvu na po-

praviskách a v žalároch, kde kosila a kosí tisíce, státisíce, ba miliony dobrého a nevinného ľudu — i chudobného a najbiednejšieho — hladom, chorobami, biedou a všemožným prenasledovaním, ktoré prevyšuje i smutne preslávené prenasledovania prvých kresťanov Neronom, Diokleciánom a inými!

Kresťan nemôže ísť s bezbožníckym komu-

nizmom.

Ale ich opravdu sa'anské dielo sa neuspokojuje hmotným zničením človeka! Chcú ho urobiť nešťastným aj pre celú večnosť. Preto je ich hlavnou námahou: vyrvať človekovi zo srdca vieru, pričom nadute volajú s praotcom luhárstva — diablom: „Kto je Boh? Nepoznám Boha!“ Vedia, že človek bez viery je súcim nástrojom k všetkému zlému!

Nedajte sa teda, milovaní veriaci, nikty, ničím a ničím svádzať k akejkol'vek spolupráci s bezbožníckym komunizmom, ak nechce'te byť i sami nešťastnými a nechcete premeniť našu drahú, krásnu vlasť na srúcaniny a pustaninu! Už apoštol národov, sv. Pavol, dôrazne upozorňuje: „Aké úcastenstvo má spravodlivosť s nepravosťou? alebo aké spoločenstvo má svetlo s temnosťou?“ (II. Kor. 6, 14.).

Naše povinnosti:

Ďalšou vašou povinnosťou je, aby ste *spolupomáhali pri obnovení spoločenského poriadku podľa nariadenia Sv. Otca*. Lebo všetka obranná činnosť proti komunizmu bude márna, keď sa nepodarí na srúcaninách, ktoré nám zanechal hmotársky liberalizmus, sriadiť nový domov na základe spravodlivosti a kresťanskej lásky!

Obnovme dušu v duchu Kristom!

Táto vaša spolupráca pozostáva predovšetkým *v obnovení vášho vnútra v duchu Kristom*. Žite teda z viery, plňte svedomito prikázania Božie i cirkevné, modlite sa denne, pristupujte často k stolu Pána, zúčastňujte sa sv. exercícií, t. j. duchovných cvičení a ľudových misií! Slová Krista Pána: „*Ďajte najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, a všetko sa vám pridá*“ (Mat. VI. 33.), platily vždy, platia a budú platiť až do skončenia sveta pre každého človeka.

Pomáhajme trpiacim!

V každej farnosti nech je ihneď sriadený, ak sa tak nesta'o, odbor kresťanskej charity! Táto síce nestačí sama a sebe prekonať terajšiu biedu, pochádzajúcu z nezamestnanosti, ale my nesmieme čakať, až zas nastane plný hospodársky poriadok! Láska

kresťanská nás zaväzuje, aby sme zo všetkých síl pomáhali tým, ktorí trpia ešte väčšiu núdzu ako my sami. Preto napomáhajte tento apoštolát milosrdenstva a vyhľadávajte tých, ktorí skutočne trpia a sa azda okúňajú prosiť o pomoc! Vašej obetavej láske sa iste podarí zaopatríť im nejakú robotu, vyprosť pre nich šaty, prádlo, obuv, drevo, pokrm, najmä pre útlé, úbohé deti! Dobre viete, akú odmenu vám za to pripravil vo večnosti Spasiteľ, ktorý povedal: „Nakoľko ste to učinili jednomu z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to učinili.“ (Mat. XXV. 40.)

Vzdelávajme sa v sociálnych otázkach!

A keďže nevedomosť o veciach hospodársko-sociálnych a o ich správnom riešení je prevelká, treba mať na pamäti slová Sv. Otca Pia XI. v liste o Katolíckej akcii, poslanom minulého roku brazílskym biskupom: „Doporučujeme vám predovšetkým, — tak píše — aby ste sa čo najviac starali o vzdelanie a výchovu tých, ktorí bojujú v radoch Katolíckej akcie, o ich výchovu nábožen-skú, mravnú, sociálnu, bez ktorej nie je možné v modernej spoločnosti úspešne apoštolovať... A túto poželnanú prácu treba začať v každej farnosti! Úžitok, aký prinášajú pracovné dni a týždenné poučné schôdzky, spojené s modlitbou, je nesmierny. Na týchto schôdzkach nech prednášajú sociálni odborníci o katolíckych mravoučných a so-

ciálnych pravdách, so zvláštnym zreteľom na terajšie doby.“

Keď vedelo na pr. Združenie katolíckej mládeže v krátkej dobe sriadit' v Čechách 60 výchovných a sociálnych krúžkov, prečo by nebolo možné uskutočniť i to, čo sv. Otec dôrazne pripomína o sociálnych kurzoch?!

Uplatňujme svoje právo vo verejnom živote!

Je pravda, že o zavedení spravodlivého sociálneho a hospodárskeho poriadku nerozhodujú podľa našej ústavy jednotlivci, ale sám ľud cestou svojich poslancov! --- Keď si uvážime, že v našej republike je prevážna väčšina katolíkov, je isté, že keby každý uplatňoval vo verejnom živote svoje právo v duchu Kristovom, iste by došlo u nás k pomerom lepším i v oľľade hospodárskom a sociálnom!

Všetkým ľuďom dobrej vôle.

Na koniec obraciame sa nielen k horlivým katolíkom, ale i k *všetkým ľuďom dobrej vôle*, áno, i k tým, ktorí azda zpočiatku inak hľadeli na veci, — ale poučení krvavými udalosťami v cudzích štátoch, spoznali, že nenávisť, triedny boj, pálenie a vraždenie nemôžu byť základom sociálneho poriadku a pokojného spolunažívania. *Jediným liekom pre*

neduhy dnešného ľudstva môže byť — ako to dejiny potvrdzujú — iba Evanjelium lásky Kristovej!

Nech teda v otázkách hospodárskych — kde vlastne ide o „chlieb náš vezdajší“ — nerozhoduje len politika. Bolo by barbarstvom držať v moci aj výživu tak, aby sa jej dostávalo iba prívržencom tej alebo onej politickej strany. Chlieb musí byť pre všetkých, i pre odporcov politických!

Čo je cieľom hospodárskeho života?

Dalej cieľom hospodárskeho života musí byť zabezpečenie životnej existencie, teda zaistenie dostatečného živobytia pre každého bez rozdielu. Nesmie teda byť vedúcou zásadou; zisk, rentabilita, shromažďovanie peňazí a podobné.

S vďakou uznávame snahu zodpovedných činiteľov o prekonanie terajšej nezamestnanosti a s ňou súvisiacej biedy! Ale, bohužiaľ, robí sa to často znovu na základe hospodárskej sústavy liberalistickej, ktorá z tížby po najväčšom zisku túto dnešnú krízu vlastne zavinila, ako sa teraz už všeobecne uznáva. Práve preto nestretly sa dosiaľ tieto snahy s očakávaným výsledkom. Treba sa teda týchto nebezpečných zásad celkom zrieknuť!

Pokrok techniky zavinil nezamestnanosť?

Za najboľavnejší zjav našich dní, t. j. za nezamestnanosť, robia mnohí zodpovedným neobyčaj-

ný rozvoj techniky a žiadajú, aby sa zabránilo ďalšiemu zdokonaľovaniu strojov a výroby. Je zaiste pravda, že technický rozmach mal byť riadený rozumne, tak, aby stroj nebral človekovi prácu! Ale preto netreba považovať vymôženosti ľudského dôvtipu za niečo temer hriješneho. Či nedal Boh človekovi rozum? Áno, aj vynajdivosť je darom Božím, ako to nedávno i Sv. Otec pekne spomenul pri audiencii 200 inžinierov-elektrotechnikov! Ale ak technický pokrok a celý hospodársky život má priniesť ľuďstvu požehnanie a nie kliatbu, je treba, aby slúžil Bohu, a tak všeobecnému blahu, a nie mamonu.

To čo napísal sv. Pavol v liste k Rimanom (I.) o následkoch *neposlušnosti k Bohu*, to platí i dnes! *Z tejto neposlušnosti, akoby z koreňa, rastie všetok dnešný rozvrat vo svete!*

Milovaní veriaci!

Varujte sa falošných prorokov!

Doba je vážna, vážnejšia, ako si azda mnohý z vás myslí! Diabol, „otec luhárstva“, ako ho nazýva miláček Pána, sv. Ján (VIII, 44.) zneužíva ľudské náruživosti, vášne, ctižiadost a lakomstvo, aby si urobil z ľudu, olúpeného o vieru, otrokov svojej nenávisti oproti Bohu, aby strhnul ľudstvo do bratovražedného boja a premenil celú Evropu, a aj celý svet, na pustatiny, ako, bohužiaľ, už dnes

vidíme v Rusku, Mexiku, Španielsku, a vôbec všade, kde ničivý komunizmus dosiahol moci! — *Aby však ľahšie oklamali a sviedli ľud, hlásatelia komunizmu upotrebuju rozličnej taktiky: všade berú na seba inú podobu!*

Práve preto azda ešte viacej, ako inokedy, platia dnes slová Božského Spasiteľa: „*Chráňte sa nepravých prorokov, ktorí prichádzajú k vám v rúchu ovčom, ale zvnútra sú dravými vlkmi. Po ich ovoci poznáte ich... Zlý strom nesie zlé ovocie!*“ (Mat. VII, 15—17.) Otravujú ľud peniazmi, novinami, letákmi, knihami, tak aj v divadlách, koncertoch, kinách, v básnictve a v maliarstve, rádiom, reklamami, inzerátmi a vôbec všade, kde len môžu a ako len môžu! Huckajú jednu triedu proti druhej, ba i rafinovane zostavenými umeleckými výstavami štvú jeden národ proti druhému, huckajú štáty proti sebe, *nijakého prostriedku, čo i najhoršieho, sa neľakajú, len aby dosiahli hrozného cieľa Antikristovho: svetovej revolúcie a zničenia sveta! A tak my, žijúc v strede Európy, ktorej sme akoby srdcom, sme v nebezpečí oveľa väčšom, preto že keď bude otrávené srdce, ľahko zanikne aj celé telo!*

Zlepšenie náboženských pomerov u nás.

Ale keď, drahí veriaci, sledujeme pomery v iných štátoch, musíme byť Pánu Bohu povďační, lebo u nás je jednako len ešte poriadok, a od nezaponuteľného sjazdu katolíkov republiky Česko-

slovenskej v Prahe badajú všetci značné zlepšenie i v ohľade náboženskom. *Ale to nás nesmie zmýliť, ani do ľahostajného, pokojného spánku priviesť, aby sme azda neboli jedného rána neprijemne prekrapení!*

Naša drahá vlasť je taká úrodná, taká bohatá, že si znej môžeme vytvoriť príbytok šťastný, vzor i pre iné zeme! *Ale treba podriaadiť všetko, srdce i vonkajšie majetky, nezmeniteľnému, svätému zákonu Božiemu!* Lebo: „ak Pán nestavia domu, darmo sa tí namáhajú, ktorí ho stavajú.“ (Žalm 126.) Vždy ostanú pravdivými slová Večnej Pravdy --- Boha: „*Bezo mňa nič nemožete činiť!*“ (Jan XV, 5.)

Výzva k modlitbe a k prijímaniu sv. sviatostí.

Žite teda, ešte raz pripomíname, podľa viery, konajte smierlivé pobožnosti v kostoloch i súkromne na usmierenie P. Boha za nesčíselné urážky, bohorúhavé zločiny, ktorými najmä v posledných rokoch bol a je stále urážaný! Prijímajte na tento úmysel sväte sviatosti, a nech tak konajú najmä nevinné dievky, ktorých modlitby prerážajú nebesia: ujímajte sa podľa príkladu nášho Božského Spasiteľa z lásky k nemu úbohých, hladných, chorých, sirot, všetkých núdznych a ubiedených. Pomáhajte zo všetkých síl obnoviť spoločenský poriadok, ako sme vám to už tu spomenuli!

V tejto posvätej, prevážnej dobe adventnej, vrúcnejšie ako kedykoľvek inokedy modlime sa:

„Rorate coeli — Rosu dajte nebesá a oblaky pršte Spravodlivého; otvor sa zem, a vypuč Spasiteľa“!

Tak zaiste sa smiluje dobrotivý Boh, ktorý síce dopúšťa, ale svojich verných neopúšťa, a pokoj, ktorý anjeli hlásali na nivách betlehemských pri narodení Božského Dieťaťa, rozpestrie sa i nad našou drahou vlasťou, nad celou Európou, nad celým svetom, ako záruka toho večne blaženého pokoja, ktorý pripravil Pán Boh u Seba v nebesiach všetkým, ktorí v Neho pevne verili, v Ňom neochvejne dúfali a celým svojím srdcom ho milovali.

A k tomu vám z tej duše žehnáme v mene Boha Trojjediného † Otca i † Syna i † Ducha Svätého. Amen.

Dané v Prahe, jednomyseľným usnesením biskupskej porady dňa 1. októbra 1936.

† *Karol Kard. Kašpar*, arcibiskup pražský, † *Leopold Prečan*, arcibiskup olomoucký, † *Šimon Bárta*, biskup budějovický, † *Marian Blaha*, biskup banskobystrický, † *Karol Kmetko*, biskup nitranský, † *Ján Vojtaššák*, biskup spišský, † *Jozef Kupka*, biskup brnenský, † *Pavel Jantusch*, tit. biskup prienenský, apošt. administrátor trnavský, † *Jozef Čárský*, tit. biskup thagorenský, apošt. administrátor košický, † *Michal Bubnič*, tit. biskup scilitánský, apošt. administrátor rožňavský, † *Pavel Gojdič*, tit. biskup harpasenský, apošt. administrátor prešovský, † *Móric Pícha*, biskup královéhradecký, † *Antonín Weber*, biskup litoměřický, † *Aleksander Stojka*, biskup mukačevský, *Frant. Svoboda*,

apoštolský administrátor užhorodský. Za čsl. část
arcidiecézy vratislavskej: † *Adolf Kard. Bertram*,
arcibiskup.

Tento pastiersky list nech je prečítaný veri-
acim s kazateľnice hneď v nasledujúcu nedeľu po
obdržaní.

Dr. Silv. M. Braitto O. P.:

Komunizmus a kresťanstvo.

Keď bol v Paríži kongres katolíckej mládeže prišla ta i komunistická mládež. Tato prehlasovala, že jej cieľom je pokoj, chlieb, spravodlivosť a že preto nemajú sa čoho obávať katolíci organizovaní v katolíckej mládeži. Pýtame sa: či možno prijať bez obavy túto podávanú ruku, ba či ju môžeme vôbec prijať?

Podľa toho, ako sa komunizmus chová k náboženstvu tam kde prišiel k moci, musíme rozhodne povedať: že nie!

Sú ale aj jednoduchí kresťania, ktorí sa domnievajú, že môžeme súhlasiť s komunizmom aspoň v otázkach hospodárskych, v ich spôsobe riešenia nového sveta a života a vtedy keďby komunisti odhliadli od otázok náboženských.

Vo Francii je celá skupina takzvaných neodvislých komunistov, ktorí sa približujú ku kresťanom a tvrdia čo tvrdili socialisti pred rokmi podobne, že náboženstvo považujú za vec celkom súkromnú, že sa nebudú nikdy dotýkať náboženských citov, pretože nepovažujú náboženstvo koniec koncov za inšieho, než za nejaký cit. Ale ani tu nie mu je možné podať ruku, pretože komunizmus a kresťanstvo stoja ako dva svety proti sebe a to nasmieriteľne s obidvoch strán! Toto je treba hneď uznať! Lebo nastáva nebezpečie, že aj mnoho kresťanov

bude ukolísané vo falošnom pokoji, alebo v illúziách, že je možné dohovoriť sa s komunizmom.

Najskôr predsa konštatujeme, že náboženstvo je komunizmom považované zásadne za nebezpečné, zlé, škodlivé, je považované za opium, alebo za pálenku národom. Mohli by sme vymenovať faktá násilia proti duchovným dľa ktorých v samom Rusku bolo do 40.000 popravených; mohli by sme poukázať na zrúcané, zhanobené, zavrené, premenené kostoly v Rusku ako na doklady to skutočne vážné. O takýchto a podobných zločinoch môžeme sa denne dočítať v pápežskom úradnom orgáne „Osservatore Romano“, ktorý s neobyčajnou presnosťou a pozornosťou faktá zaznamenáva. Tieto svedectvá potvrdzovaly by pravdu, že sa tu zásadne rozchádzajú obidva svety: kresťanský a komunistický.

Čo nám je sympatické na komunizme? Jeho opravdivá snaha vyslobodiť ubiedených z vykorisťovania, vycicávania, z bezbrannosti, do ktorej sú vháňaní kapitalizmom. Na komunizme nám je sympatickým jeho uprimná, ba až heroická snaha a pečlivosť o celok, jeho altruizmus. My sme už tak zvykli na tú myšlienku altruizmu: pomôcť utisnutému, slabému, blížnému, že sme mimovolky zaujatí každým spôsobom, ktorý by chcel ísť touto cestou.

Lebo to kladné, ktoré je v komunizme je ozve nou Kristovou, aj keď nechce komunizmus poznať Krista, aj keď mu vytýka, že je snílkom a na základe týchto kladných stránok nastáva medzi rôznymi mladými kresťanmi všetkých vyznaní a v posled-

nej dobe aj medzi katolíkmi u nás hnutie, ktoré hlása: pozrite sa dobre, či by sme sa nemohli dohovoriť s komunistami my, ktorí máme predsa najbližšie k malým a k vydedeným, bližšie ako k boháčom.

A tu je treba povedať, že dorozumenie s komunistami nie je možné, pretože sa s nimi rozchádzame vo všetkom zásadnom, vo všetkom čo je základné, ako nám, tak komunistom. Lepšie je hrať s otvorenými kartami, ako hádam sľubovať niečo, čo by nás konečne sklamalo a to obojstranne.

Základom komunistického učenia a riešenia je číre hmotárstvo, materializmus, dokonalý vyznaním a prevádzaním. Komunisti stavajú na myšlienke vývoja hmoty ako jedinej skutočnosti, takže v tomto systéme pre Boha a pre náš pomer k nemu a pre jeho práva na nás a náš život jednoducho niet miesta. Vôbec celé náboženstvo je im klamom, podvodom, slabosťou, hlúposťou, poverou. Rúhanie je nielen trpené, ale aj oficiálne podporované. Náboženská sloboda je síce zaručená ústavou, ale náboženské knihy sa tlačiť nesmú, a dovážať tiež nie. Ale za to zákonom je zaručená propaganda — nie náboženská, ale — bezbožnícka.

A v otázke hospodárskej môžeme ísť proti kapitalizmu spolu s komunistami? Málo vyčítajú Cirkevi, že je spojencom kapitalizmu? Najskôr rozlišujeme, čo je Cirkev, že to nie je niekoľko biskupov a kňazov, a že to nie je ani rímsky biskup, ale že to je taká spoločnosť, ktorá je vybudovaná na tajomnom, vnútornom společenstve života s Kristom.

A kto pozorne číta encykliky o sociálnych otázkach, musí uznať, že tá istá Cirkev veľmi ostro se postavila proti vykorisťovaniu, že ostro tepala nemožné sociálne poriadky a pomery dnešných čias.

Tedy mali by sa dať s komunistami aspoň do tejto fronty protikapitalistickej? Pokušenie je svodné, ale zostáva pokúšením a to pokúšením nebezpečným. Kresťanské učenie priznáva právo na súkromný majetok, pretože je to ešte viac ako kresťanské, pretože je to ľudské, všefudské. Ovšem, my tu nejdeme s liberalistami, podľa ktorých je súkromné vlastníctvo celkom nedotknuteľné. My máme svoje riešenie, ktoré ako sa nám vidí, postačí pri predvýchove ľudí a za štátnej intervencie, lebo my hlásame, že majetok nemá osobnú funkciu, že nie je určený, aby len jedincovi slúžil, ale že má funkciu kolektívnu t. j. musí slúžiť celej spoločnosti. A ten, čo je majiteľom — nie je jeho absolutným majiteľom, ale má povinnosť ako správca tohoto majetku živiť sa a používať ho k tomu, aby slúžil všetkým. Výslovným kresťanským učeníom, že to čo ostáva po vynaložení majetku podľa toho ktorého stavu, je treba zbytok obrátiť pre obecné dobro pre chudobných atď. My sme nie proti kapitalizmu v tom smysle, že by sme zavrhnuli právo na súkromný majetok, ale sme proti individuálnemu kapitalizmu, ktorý nechce slúžiť, ale len aby jemu bolo slúžené. Lebo nakoniec ani komunizmus sa neobíde bez štátneho kapitálu, ktorého správne užívanie predpokladá skutočne dokonalých ľudí. Dnes v danej situácii je treba kapitál, ale vinu nemá kapitál, ale tí,

ktorí ho užívajú proti tým, ktorí ho zúrodňujú svojou prácou. Aj v režime kolektívnom je nakoniec vláda nad kapitálom prakticky v niekoľkých rukách. Rozdiel je zas v tom, čo aj my vravíme, že kapitál nesmie mať len osobnú funkciu pre niekoľkých ľudí, ale kolektívnu.

Rozdiel je tiež v tom, že podľa historického materializmu a jej materialistickej dialektiky stroj a človek sú dve veci vedľa seba, kdežto my tu veríme v ožívajúcu dušu.

Nás ako katolíkov nezaráža viac pri gazdovaní skutočnosť, že sa tie majetky v niekoľkých rukách, ale že v ich rukách sa proti ostatnému celku, že je ich nie užívané, ale zneužívané.

My dávame prednosť predvýchove človeka a zároveň nevylučujeme zásahov štátnej moci, ktorá má ako vravíme svrchované dizpozičné právo dominium altum, ktorým aj súkromný majetok reguluje, aby skutočne slúžil tejto svojej úlohe. Ale neveríme, že by bolá donucovacia moc vydržala dlho, pretože ľudskú povahu nepretvorí. Neveríme, že je človek ideálny, ale zranený a takéhoto treba liečiť a vychovať na toho, slovom predvychovať.

Tiež nemôžeme súhlasiť s tým, aby sa k pretvoreniu ľudskej spoločnosti užívalo násilia a to takého, akého užíva a užíval v praxi komunizmus. Pretože kto násilie seje, bude ho i žať; pretože dnes mne, zajtrá tebe. Dalej my sa nemôžeme smievať s takým pojmom štátu, ako učí komunizmus, ale ani s takým ako ho prevádzajú i radikálne, protichodné štáty fašistické, totiž nemôžeme prijať

štát takzvaný totalitný, ktorý si osobuje právo na celého človeka tak, že vlastne prestáva jeho ľudská dôstojnosť, slobodná vôľa. Štát pre nás je potrebnou ustanovizňou k tomu, aby sa všetkým zabezpečil hmotný základ tak, aby sa čo najdokonalejšie mohla rozvinúť osobnosť; ale proti zbožnovaniu štátu sa stavíme. Tu sa komunisti schádzajú s fašistami. Ku svojim záverom prichádzajú inou cestou ako fašisti, ale výsledok je ten istý.

Kresťanstvo má jednu nevýhodu voči všetkým systémom. Musí vždy stáť proti akémukoľvek výstrelku zprava i zľava. Preto je nenávidené všetkými, preto sa proti nemu svorne spájajú neveriaci buržuji a komunistickí neverci. Kresťanstvo je náboženstvo poriadku, vychováva k poriadku, učí poriadku a učí prevádzať reformy, ktoré ho zaisťujú; ale vždy musí ísť o skutočný poriadok, nielen o danú situáciu. Kresťania v sociálnych sporoch ostali kritickí a nevidia v tom užitočného cieľa zabíjať kapitál niekoľkými ľuďmi, aby nastala vláda štátneho kapitalizmu, ktorý je tak isto v niekoľkých rukách.

Dobre je treba uvedomiť si tieto rozdiely a dôvody, prečo nemôžeme ako kresťania prijať ani myšlienku ani metódu komunistickú. Nemalo by smyslu bojovať slovami a prednáškami proti komunizmu, keby sme zabudli, že najlepším a jediným spôsobom boja proti komunizmu je: vytvoriť novú sociálnu spravodlivosť, predvychovať a prinútiť ľudí k tomu, aby užívali svojho majetku tak, ako je jeho smyslom a účelom, totiž v spravodlivej úmernosti, pretože je predsa neúmerne aby mŕtvý kapitál

viac vynášal ako krv, život a mladosť, ktoré dávajú k zúrodneniu kapitálu pracujúcich.

Inakšie, ak to neurobia tí, ktorí majú bdiť a spravovať majetok, potom pravdaže príde strašná katastrofa, svetová búrka, ktorá smetie to, čo bolo vystavené nespravodlivosťou.

Potom bude Kristus strašne pomstený za to, že do svojho prišiel a svoji ho neprijali a že milovali viac tmu, ako svetlo. ~~Medno ale nesmú očakávať~~ od nás tí, čo zneužívajú svojho majetku len pre svoje osobné blaho bez ohľadu na blaho spoločné, keby im bolo niekedy zle: Keď bojujeme proti komunistickým myšlienkam, to rozhodne nie je preto, aby sme chránili tých, ktorí cynicky odstrkovali ostatných svojich bratov od stola prírody, ktorý je dosť veľký pre všetkých. Tu je nútnou povinnosťou katolíkov, aby previedli rez a povedali, že nebudú a nechcú kryť pod rúskou poriadku, neporiadok, že nebudú len vtedy keď je liberálnej spoločnosti teplo bojovať proti komunizmu. Pre kresťana je len jeden boj: boj proti myšlienke tým, že sa naučíme vychovávať ľudí, aby jednali spravodlivo a s láskou podľa Krista. Všetci na pravo a na ľavo!

Poslov.: *Ladislav Schrott.*

„Nihil obstat.“ Joannes Javorka, censor dioecesanus. — N. 1560/1937. Imprimatur in Sv. Kríž n. Hr., die 11. Maii 1937. Marianus m. p., episcopus.

„ŽIVOTOM“ Náboženské, výchovné a socialne úvahy. Vychádza v Hlučine dvarazy mesačne. Jedon sväzočok za 50 hal. Predplatné na celý ročník (24 sväzočkov) aj s poštou 13 Kčs. Nakladateľ Exercíciový dom, Hlučín v Sliezsku, tel. Hlučín 33. Pošt. spoř. 39.556. Zodpovedný redaktor Ján Miesch v Hlučine. — Tlačila Sliezská lidová tiskárna, Opava.

Odoberajte sbierku

„ŽIVOTOM“

ako časopis.

Predplatné na 24 čísiel t. j. jeden ročník
Kč 13.— i s portom. K ušetreniu porta sa
posielajú vždy tri čísla naraz. Adr. pre obj.:

EXERCICIOVÝ DOM V HLUČÍNĚ.

Odporúčame Vám I. ročník

„ŽIVOTOM“,

t. j. 24 vyšlých slovenských brošúriek v ce-
loplátenej červenej väzbe so zlatým písmom za
cenu 1 kus **Kč 17.—**. Objednávky prijíma:

EXERCICIOVÝ DOM, HLUČÍN,

tel. č. 33, pošt. spor. 39.556.

Soznam dosiaľ vyšlých slovenských brošuriek „Životom“.

1. Omšová knižočka pre detí.
2. P. Augustin Pro.
3. Svetová kríza.
4. Blahoslavení milosrdní (Karita).
5. Kristus Kráľ.
6. Sv. Alžbeta durynská.
7. Adventisti.
8. Dievčatá pozor!
9. Móda a dnešný ženský svet.
10. Hrdina v robotníckom obleku.
11. Kňaz a ľud.
12. Mladikom medzi 17. a 24.
13. Hriech.
14. Sv. Gerard Majella.
15. Umučenie Pána.
16. Milostivý rok.
17. Radosť.
18. Budete ako Boh.
19. Na čo sa ešte modlíť?
20. Robotník nepotrebuje náboženstvo.
21. Peklo.
22. Poznáš toto srdce?
23. Deviatnik k Božskému Srdcu.
24. O manželstve.
25. Katolícky muž.
26. Generálna spoveď.
27. Katolícka choroba.
28. Kino a film.
29. Sv. prijímanie.
30. Mária útočisko.
31. Matka píše dcére.
32. Naši biskupi proti komunizmu.